

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses 2022 III kogemusseminar

07.09.2022 Põhja-Sakala vald, Viljandimaa

Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine
kohalikus omavalitsuses 2022 (ISTE) III kogemusseminar
Teema: „Kogukonna ressursid ja nende kaasamine – ISTE võimalused“

Aeg: 07.09.2022, kell 10.00.-16.00

Päevakava:

10.00. Saabumine ja tervituskohv

10.30. ISTE kogukonna kaardistus

**10.45. Mida ütlevad ISTE andmed kogukonna ja selle ressursside kohta?
Tõenduspõhine rahvusvaheline pilt seostatuna Eesti oludesse.**

Kogukonna kaasamise meetodikad.

Kogukonna olulisus

Vastastikkus

Paigad kogukonnas

Kogukondlik eestlane?

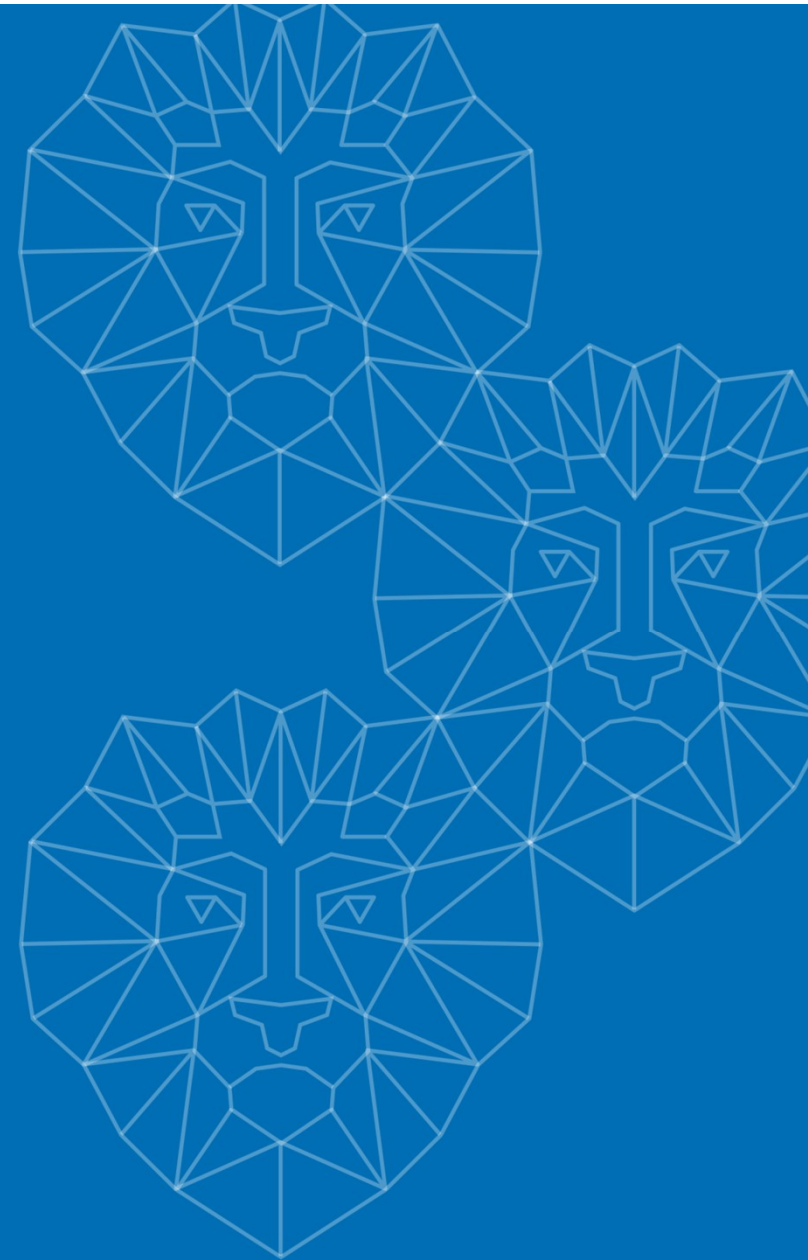
13.00. LÕUNA

14.00. Kaasav arutelu ja kogemuste jagamine.

Iga inimese isiklik ja KOV-i tööriistakast ning tegevused.

Millised on meie kogukondade võimalused?

16.00. Kokkulepped ja kojusõit

Sissejuhatus ja info

Konkurss

Küsimused

Foto by Pixabay

Avatud Dialoog ja dialoogilise ruumi loomine

- Avatud Dialoog on eelkõige põhimõtted ja väärtused
- Polüfoonia lubamine (sisemine polüfoonia, väline polüfoonia; üks hääl asetub teise kõrvale ja hääled ei võistle)
- Iga sõna on kutse vastamiseks; vastus ei pea olema sõnades, ei pea tulema kohe
- Teine, teistsugune – igaüks meist kellegi silmis
- Hinnangutest vaba õhkkond
- Ebakindluse talumine (turvaine ebakindlus/ safe uncertainty)
- Sügavalt inimlik olemine

Dialoogilise ruumi loomisel on tasutal arusaamad ...

me oleme igavesti võõrad üksteisele, fundamentaalselt erinevad, igaüks on unikaalne ja omab unikaalset rolli (võrgustikus),
meil on vaja kuulata Teist, enne kui me ise võtame endale õiguse midagi öelda;

Respect for the unique Otherness, tingimusteta teise/ teistsuguse respektseerimine;

kui ei ole respektseeriv, uudishimulik, empaatiline - on raske dialoogilist ruumi saavutada, kuid need samad nähtused viivad dialoogini/ toidavad seda

1 ISTE teenussüsteemi arendus (al 2016)

Visioon ja soovitud tulemus

- Inimest ja tema lähedasi toetades
- Paindlikult
- Inimese vajadustest lähtuvad
- Terviklikud lahendused
- Kogukonnapõhised teenused
- Kogukonna ressursse kaasates
- Ühiskonda, kogukonda kaasatud olemine

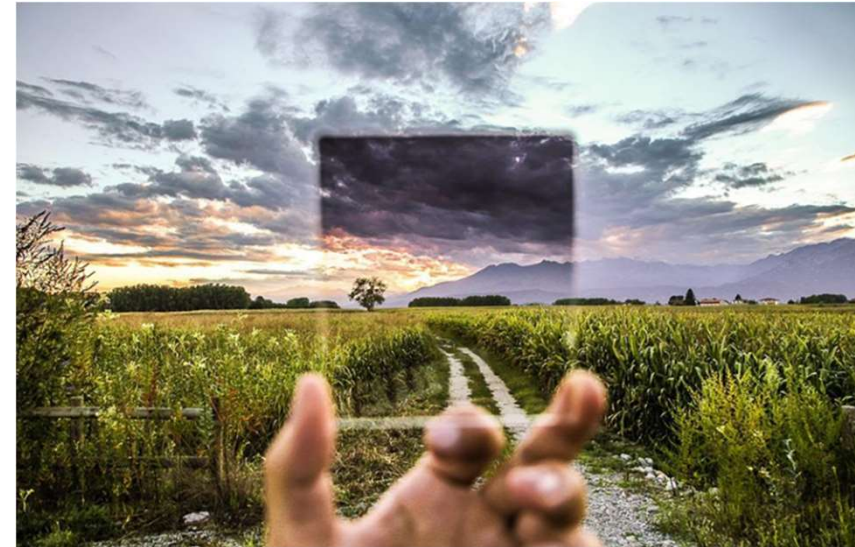

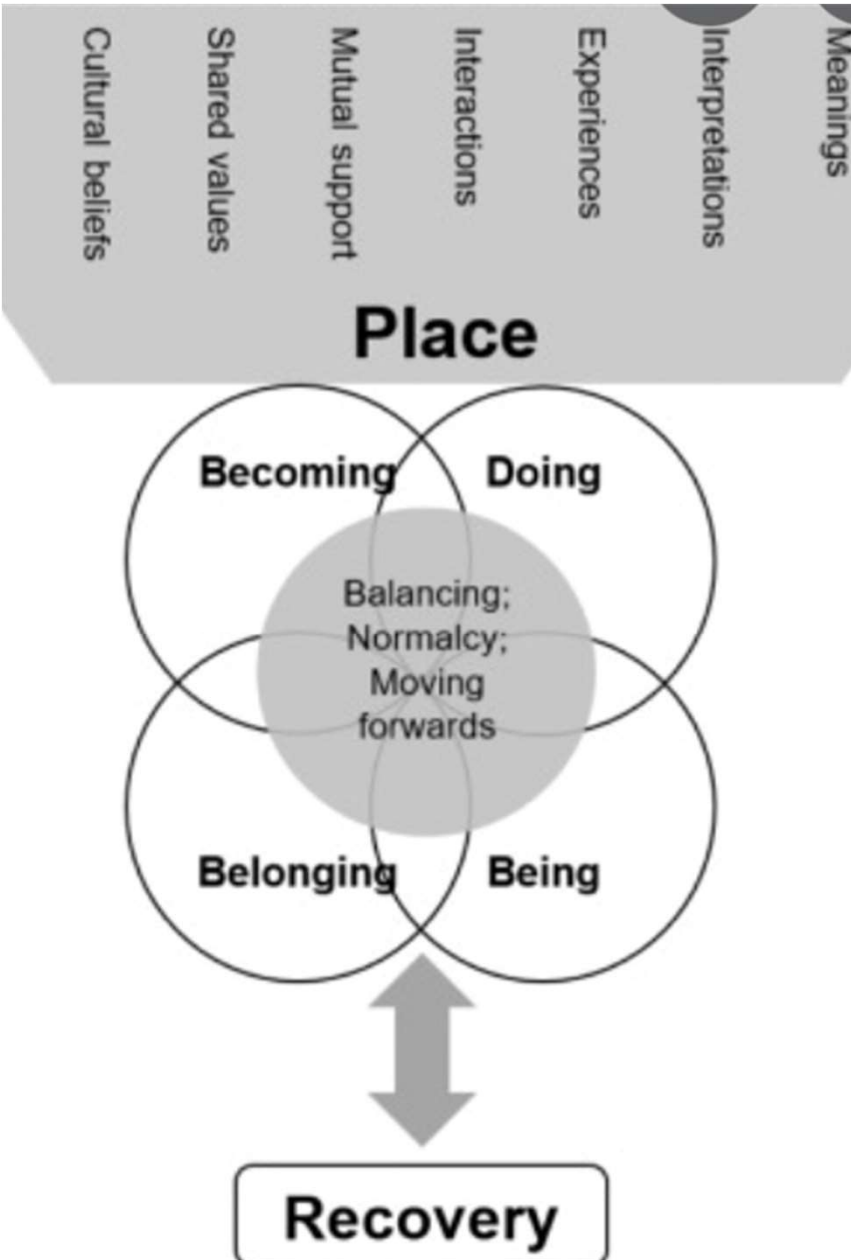
Foto by Pixabay

1 Kogukond ja personaalne taastumine

Vastastikkus kogukonnas

Kogukond kui paik olemiseks, tegutsemiseks, kuulumiseks, arenemiseks

Kogukonna võimaluste märkamine

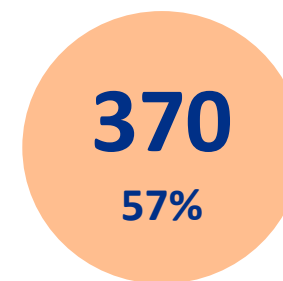
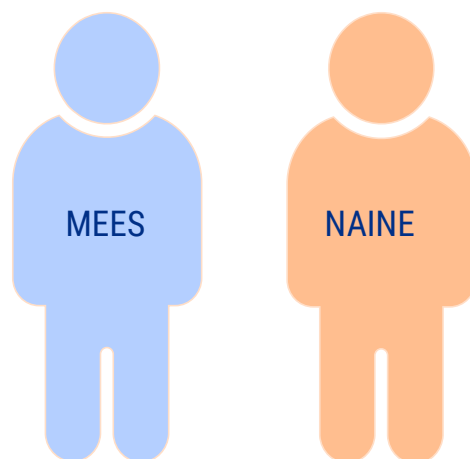
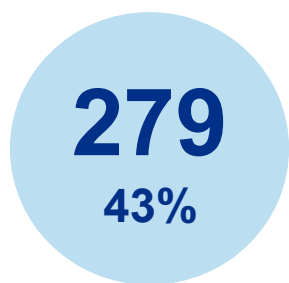

1 Vastastikkus

- inimese taastumine (sh positiivse identiteedi kujundamine) toimub kogukonnas
- kogukonnas elamis-olemise-tegutsemise suund: vastastikused suhted

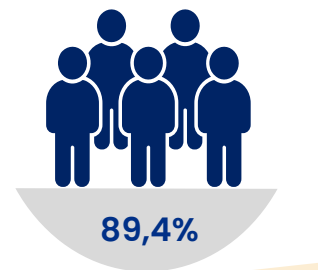
2 ISTE toel abi saavad inimesed (30.06.2022 seisuga)

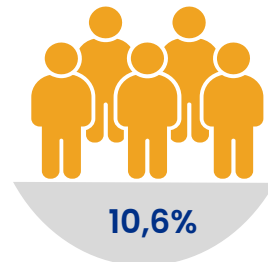
2 Inimese abivajaduse esmamärkajad (2019-2022 I pa)

2019-2021a

Sotsiaaltöö ja abivajajatega seotud institutsioonid

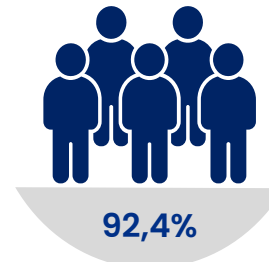
Kogukonna organisatsioonid ja inimesed

Kogukond Haridusasutus
Pere & sõbrad Inimene ise
Tööandja Politsei

SKA KOV
Töötukassa Tervishoid
Teenuseosutaja

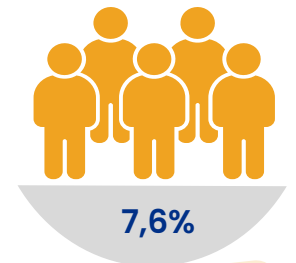

2022 I pa

Sotsiaaltöö ja abivajajatega seotud institutsioonid

SKA KOV
Töötukassa Tervishoid
Teenuseosutaja

Kogukonna organisatsioonid ja inimesed

Kogukond Haridusasutus
Pere & sõbrad Inimene ise
Tööandja Politsei

2 Kogukonna paik: olemiseks

Paik, mis annab

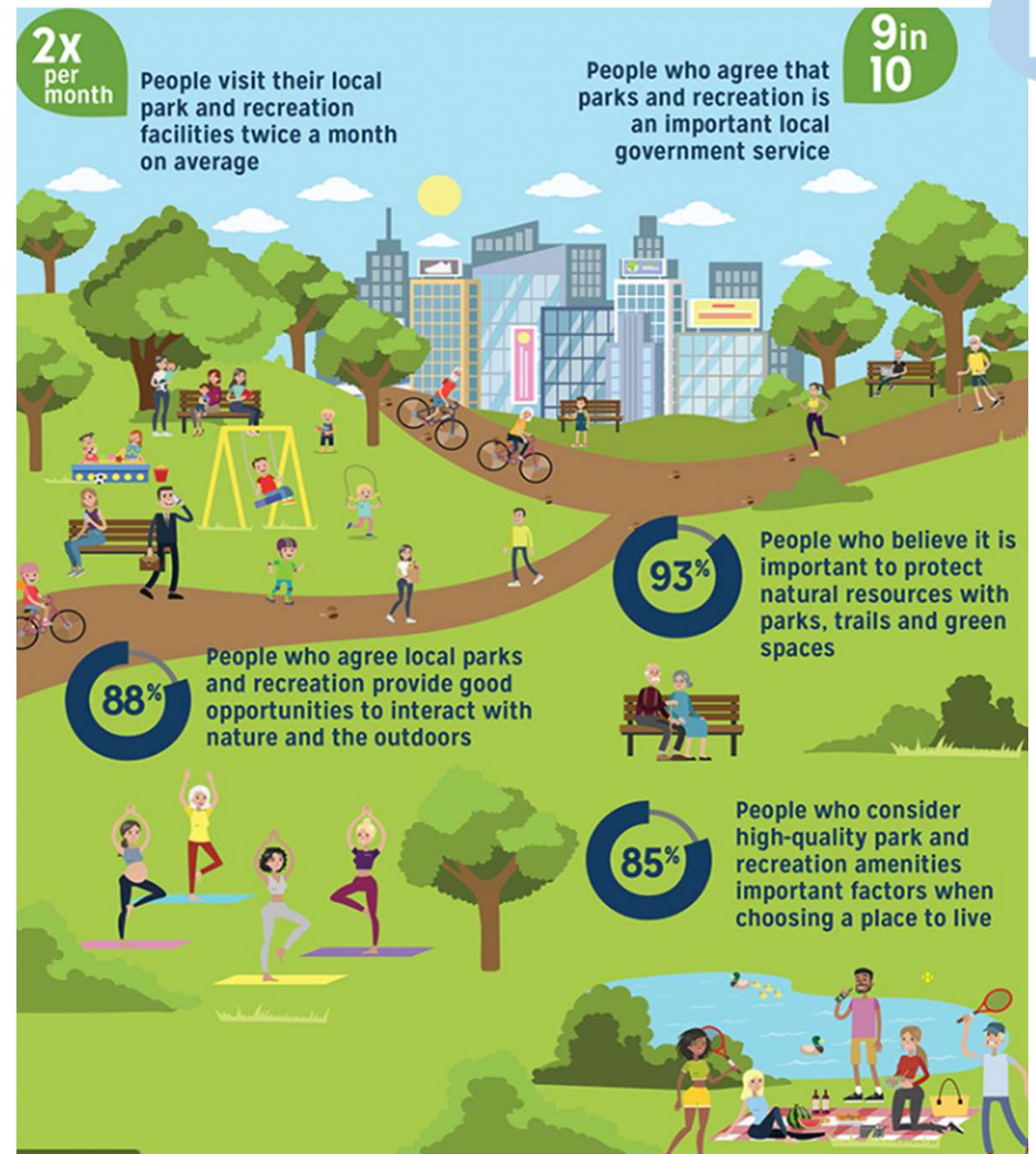
- turvatunnet,
- piisavat privaatsust,
- stabiilsuse tunnet,
- toetab identiteeti,
- enesehinnangut,
- kus tekib emotsionaalne side paigaga

(Doroud jt, 2018).

3 Kogukonna paik: tegutsemiseks

- võimaldab tegevusi valida ja tegevustega järjepidevalt tegeleda
- toetab rutiinseid tegevusi,
- omale sobiva rütmi kujundamise võimalus,
- sündmuste regulaarsus,
- korrastatus ehk struktuur,
- meeldiv paiga miljöö
(Doroud jt, 2018).

3 ISTE praktikast

TORI valla näide

<https://drive.google.com/file/d/VIDEO>

Sirutuspaus

Foto by Pixabay

4 Kogukonna paik: kuulumiseks

- Kogukonna paigad võimaldavad kogeda kuulumise tunnet.
- Kuulumine on taastumiseks vajalik.
- Paigaga tekib side.
- Paika külastavate inimestega tekib side.
- Kuulumise paigas tunneb inimene, et ta võib olla see, kes ta on.

4 ISTE kogemus

Hiiumaa mure:
mees raamatukogus

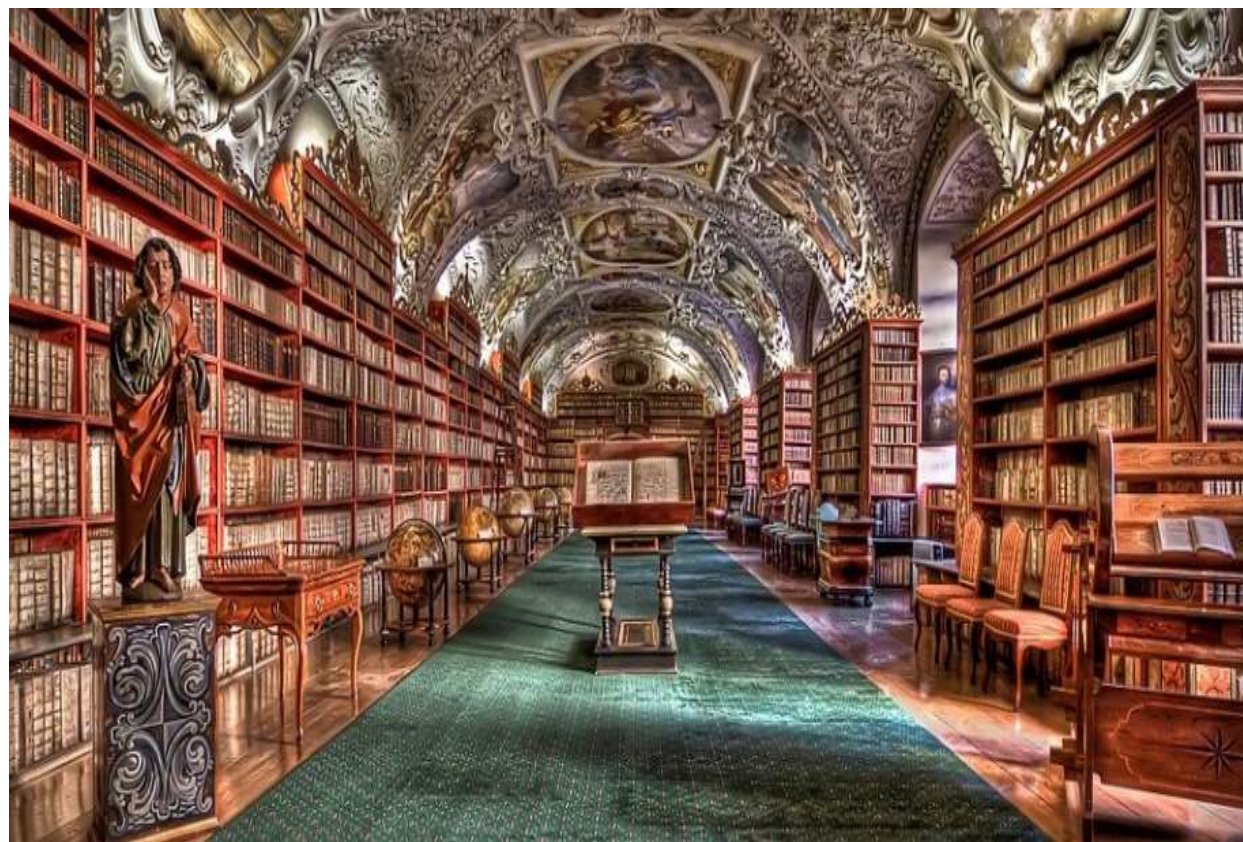
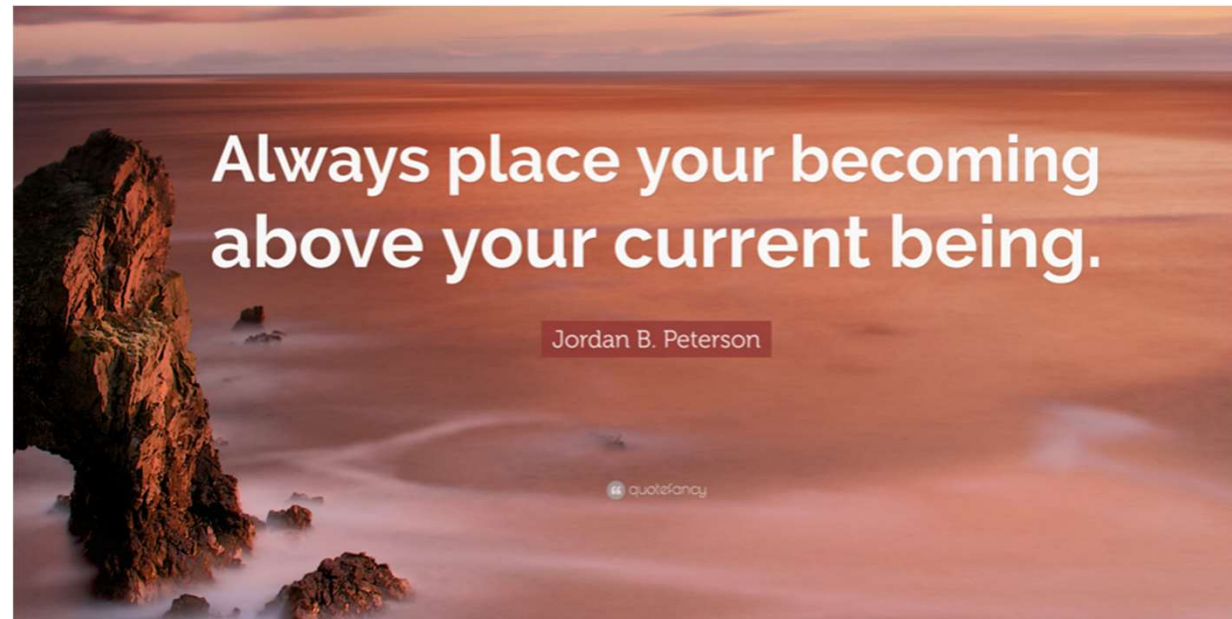

Foto by Pixabay

5 Kogukonna paik: arenemiseks

- Inimene teeb avastusi,
  - saab mõelda-kujundada oma sisemisi eesmärke,
  - saab ennast ületada,
  - saab teada midagi uut,
  - saab proovida midagi uut,
  - õppida midagi uut,
  - saab hakata tegema midagi uut
- (Doroud jt, 2018).

Valdkond: Pere toetamine

Psühholoogiline nõustamine ja psühhoteraapia perele
Pere nõustamine ja koolitus
Kogemusnõustamine perele
Intervallhoid

Komponente on osutanud...

Eripedagoog, füsioterapeut, hooldaja, isiklik abistaja, tugiisik, kehaterapeut, kliiniline psühholoog, kogemusnõustaja, **KOOLITAJA, LAPSEHOIDJA,** leinanõustaja, loovterapeut, pereterapeut, psühhiaater, rehabilitatsiooni spetsialist, sotsiaalpedagoog, sotsiaaltöõspetsialist, suhtenõustaja, teenuste juht, tegevusjuhendaja, tegevusterapeut, õde..

Valdkond: Sotsiaalsed suhted

Sotsiaalsed suhted

Komponente on osutanud...

Erihoolekandeteenuste koordinaator, eripedagoog, **HINGEABI NÕUSTAJA,** hooldaja, isiklik abistaja, juhtumikorraldaja, kogemusnõustaja, **KOOLITAJA, KÄSITÖÖ- JUHENDAJA,** loovterapeut, muusikaterapeut, pereterapeut, psühholoog, suhtenõustaja, rehabilitatsiooni spetsialist, sotsiaalpedagoog, sotsiaaltöõspetsialist, teenuste koordinaator, tegevusjuhendaja, tegevusterapeut, tugiisik, õde, **ÕPETAJA,** mänguterapeut..

Valdkond: Vaimne tervis

Taastumise ja haigusega toimetuleku toetamine
Vaimse ja motoorse võimekuse arendamine ja säilitamine
Psühholoogiline nõustamine ja psühhoteraapia
Kogemusnõustamine
Riski- ja probleemse käitumise juhtimine

Komponente on osutanud...

Arst, erihoolekandeteenuste koordinaator, eripedagoog, füsioterapeut, **HINGEABI NÕUSTAJA**, hooldaja, isiklik abistaja, **KERAAMIK**, kliiniline psühholoog, psühhiaater, psühholoog, kogemusnõustaja, **KOOLITAJA**, kunstiterapeut, **KÄSITÖÖ- JUHENDAJA**, logopeed, loovterapeut, muusikaterapeut, pereterapeut, rehabilitatsiooni spetsialist, asendusteenistuja, sotsiaalpedagoog, sotsiaaltööspsialist, toitumisenõustaja, tugiisik, vaimse tervise spetsialist, tegevusjuhendaja, õde, **ÕPETAJA**, kogukonna koordinaator **KOREOGRAAF..**

Valdkond: Füüsiline tervis

Füüsilise tervise alane nõustamine
Füüsilise aktiivsuse toetamine
Teraapiad füüsilise tervise toetamiseks
Liikumise toetamine eluruumides
Liikumise toetamine väljaspool eluruumi

K

Komponente on osutanud...

Arst, asendusteenistuja, erihoolekandeteenuste koordinaator, eripedagoog, füsioterapeut, hooldaja, isiklik abistaja, tugiisik, kiropraktik, kogemusnõustaja, **LIIKUMISE ÕPETAJA**, lümfiterapeut, osteopraktik, rehabilitatsiooni spetsialist, sotsiaalpedagoog, tegevusjuhendaja, tegevusterapeut, toitumisenõustaja, õde..

Valdkond: Hõivatus

Töötamise toetamine
Töö- või rakendustegevuse toetamine spetsiaalselt kohandatud keskkonnas
Õppimise toetamine
Rakenduse leidmine kogukonnas

Komponente on osutanud...

Asendusteenistuja, eripedagoog, hooldaja, isiklik abistaja, tugiisik, **KERAAMIK**, kogemusnõustaja, loovterapeut, psühholoog, rehabilitatsiooni spetsialist, **SKULPTOR**, sotsiaaltööspsialist, teenuste koordinaator, tegevdirektor, tegevusjuhendaja, tegevusterapeut, **ÕPETAJA..**

Valdkond: Vaba aeg ja huvitegevus

Vaba aja ja huvitegevuse toetamine

Komponente on osutanud...

Erihoolekandeteenuste koordinaator, rehabilitatsiooni spetsialist, eripedagoog, isiklik abistaja, tugiisik, **KERAAMIK**, kogemusnõustaja, **KÄSITÖÖ - JUHENDAJA**, loovterapeut, psühholoog, Sotsiaalpedagoog, sotsiaaltööspsialist, tegevusjuhendaja, tegevusterapeut, asendusteenistuja, **TISLER**, toitumisnõustaja, **ÕPETAJA**, **MUUSEUMI JUHATAJA..**

Valdkond: Eluase

Toetus elukoha vahetusel

Valdkond: Igapäevaeluga toimetulek

Igapäevaelu toetamine
Ettevalmistus iseseisvumiseks

Komponente on osutanud...

Eripedagoog, füsioterapeut, isiklik abistaja, kogemusnõustaja, rehabilitatsiooni spetsialist, Sotsiaaltööspsialist, teenuste juht, tegevusjuhendaja, tegevusterapeut, tugiisik **ÕPETAJA..**

Komponente on osutanud...

erihoolekandeteenuste koordinaator, eripedagoog, **HINGEABI NÕUSTAJA**, hooldaja, isiklik abistaja, tugiisik, kogemusnõustaja, loovterapeut, psühholoog, rehabilitatsiooni spetsialist, sotsiaalpedagoog, sotsiaaltöö-spetsialist, teenuste juht, asendusteenistuja, teenuste koordinaator, tegevusjuhendaja, tegevusterapeut, **TISLER**, võlanõustaja, **ÕPETAJA..**

6 ISTE KOV-ide tagasiside, kus kasutada kogukonna ressursi

10 teenuskomponenti, mille tegevusi saab läbi viia inimene kogukonnast, kellel ei ole sotsiaalvaldkonnas erialast ettevalmistust

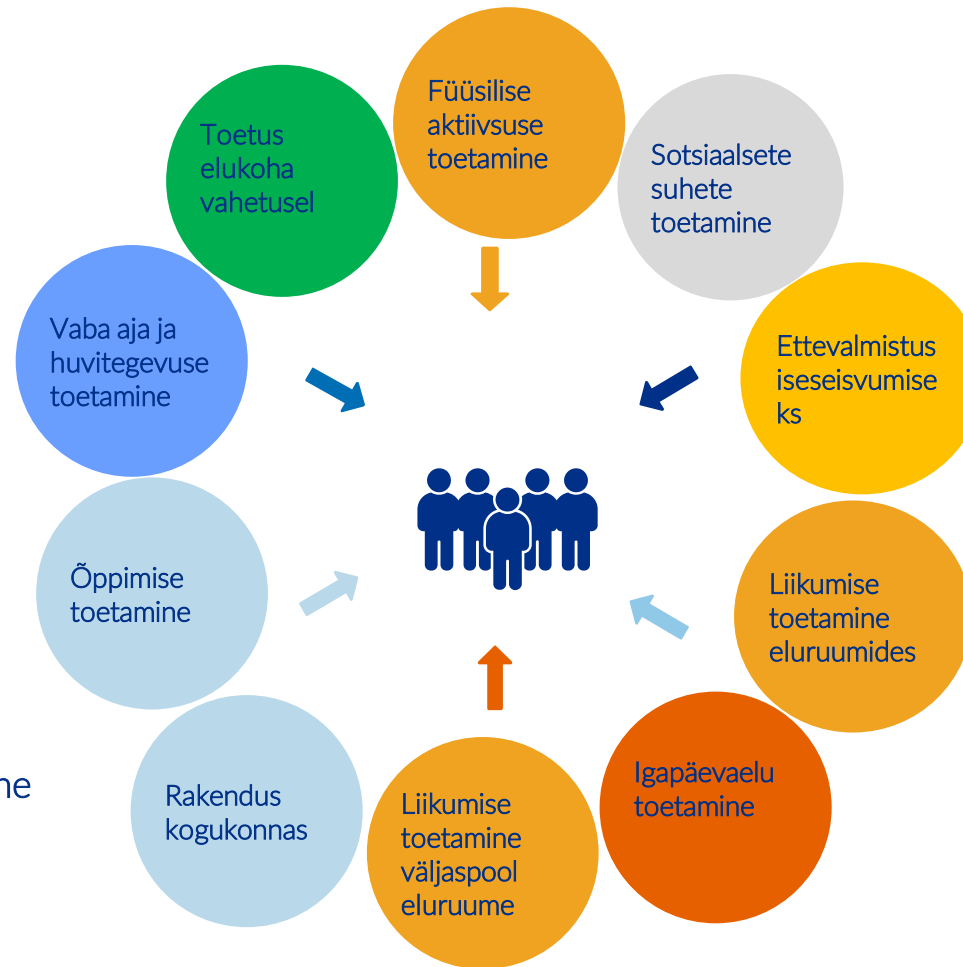
Kes...

Iga inimene, kes suudab teist inimest toetada, abistada, motiveerida vaatamata haridusele

Inimene kogukonnast

Oma lähedane inimene

Inimene, kellega on usalduslik suhe

Mis on oluline...

Isikupõhine lähenemine

Koostöö

Lisateadmised erivajadusest

- **Kas eestlased on kogukondlikud?**
- **Kas kogukonnas on üldse ressursse?**
- **Kust ma tean, et minu piirkonnas on kogukondlikkus üldse võimalik?**

6 Kogukonna võimalused

- Kogukondlikud suhted = tuttavad vöörad
- kogukondlikud suhted = vähenõudlik sotsiaalsus
- kogukonna ressursid = võtmeinimeste algatused, initsiatiiv;
inimeste püüdlused, huvid;
inimeste oskused, anded;
inimeste inimesed (nt juuksur, õpetaja, huviringijuhendaja, raamatukogutöötaja, laulukoorijuht, kingsepp, med.töötaja ...);
paigaga seotud tavad, legendid, kuvand (identiteet);
kohalikud organisatsioonid, kes on näoga kogukonna poole.

D

Lõunapaus

13.00 -14.00 Lõuna

14.00 – 15.00 Gruppides kaasav arutelu, kogemuste jagamine ja kuulamine.
Iga inimese isiklik ja KOV-i tööriistakast ning tegevused.

15.00-16.00 Avatud dialoog:
Millised on MEIE võimalused?

16.00. Kokkulepped ja kojusõit

Grupis

ISTE grupid 😊

Jagatud aeg = dialoogiline ruum

Teema grupis

Sinu äratundmised (kogemused, ideevälgatused):

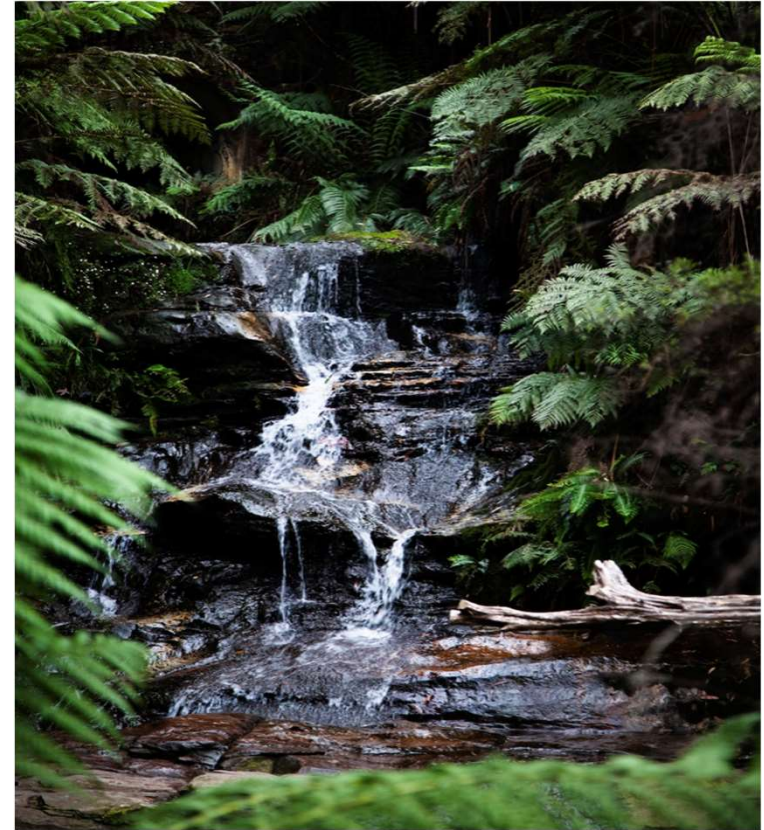
- paigad kogukonnas olemiseks, tegutsemiseks, kuulumiseks ja arenemiseks (kus oled ise kogenud/ kus on inimesed kogenud)
- vastastikkuse suhete kogukonna
- kogukonna ressursside rakendamisel

(vali jagamiseks, milline Sinu idee kõnetab Sind ennast ja mille kuulumisest oleks kasu teistel)

Kaskaad (mitme astmeline veejoastik)

1. Kuus kaskaadi astet
2. Esimeses ringis tuleb ringi keskele 6-8 inimest.
3. Igal kaskaadi astmel on aega **7 min**
4. **Esimene** kaskaadi aste: igauks ütleb **ühe oma mõtte**; andke omavahel sõnajärg üle. Teised on üks suur kõrv ja kuulavad kaasa.
5. **Teine**, kolmas, neljas ... kaskaadi aste: ütle **üks mõte**, mis jäi eelnevast kaskaadi astmest meelde (tõeliselt kõnetas; NB! ära korda oma ringikaaslase mõtet) **JA seejärel ütle oma mõte**.

AITÄH TÄNASE JAGAMISE JA KOGEMUSE EEST!

Kohtume....

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

HEAD KODUTEED!

